

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 28 Απριλίου 2021

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

Α1.¹ Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η αδιαφορία του σύγχρονου ανθρώπου αποτελεί απόρροια του πνεύματος απαξίας που κυριάρχησε τον 19^ο αιώνα. Ο άνθρωπος πλέον εστιάζει όλο του το ενδιαφέρον στην εκπλήρωση των προσωπικών του επιδιώξεων και στην εμπειρία των απολαύσεων αδιαφορώντας για τα συλλογικά προβλήματα, την λύση των οποίων αναθέτει στους άλλους. Η διαπίστωση περί αδυναμίας του ατόμου να περιορίσει τη συλλογική διαφθορά λειτουργεί ως δικαιολογία, που επιτρέπει την παθητικότητά του, η οποία τελικά εκδηλώνεται σε επίπεδο ηθικό, πνευματικό και περιβαλλοντικό. (79 λέξεις)

2^η Δραστηριότητα

Α2.² Τα σημεία του κειμένου στα οποία εντοπίζεται επίκληση στην αυθεντία είναι τα εξής:

- Σύμφωνα με τον Αρανγκούρεν, «στην εποχή της κοινωνίας της καλοπέρασης, αυτό που επιδιώκεται είναι να ενισχυθεί η απολιτικοποίηση και η πολιτική απάθεια, να πεισθούν οι πολίτες πως τα πράγματα πάνε καλά και πως η καταναλωτική ικανότητα επαυξάνεται επειδή εκφράζουν τη νέα γραφειοκρατία τεχνοκράτες πολιτικοί άνδρες, επαγγελματίες και πεπειραμένοι της κυβερνητικής επιχείρησης.».

¹ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000..

² ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000.

- Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Αρανγκούρεν: «ο Θεός έπαυσε να είναι πρόβλημα για το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων. Δεν υπάρχουν πια ανάμεσά μας άθεοι ή αντιθεϊστές: απλώς και μόνο οι άνθρωποι αδιαφορούν για το Θεό... Ο Θεός πέθανε όπως ακριβώς ο γείτονάς μας- το γεγονός δεν φαίνεται να ενδιαφέρει κανένα».

(Ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν **μόνο ένα** χωρίο από τα παραπάνω και να σχολιάσουν την επιλογή του συντάκτη σε αυτό το χωρίο).

Ο συντάκτης του κειμένου, για να ενισχύσει την αξιοπιστία των θέσεών του, επικαλείται μια αυθεντία που συμμερίζεται τη συγκεκριμένη θέση και παραθέτει τα ανάλογα αποσπάσματα. Με τον τρόπο αυτό ο συγγραφέας δείχνει ότι κατέχει τη σχετική βιβλιογραφία και ότι βασίζεται σε αξιόπιστες πηγές.

A3.³ Στην παραπάνω περίοδο η σύνδεση των προτάσεων είναι **υποτακτική**. Πιο συγκεκριμένα αξιοποιούνται ο ειδικός σύνδεσμος «ότι» και η αναφορική αντωνυμία «στην οποία». Με τον τρόπο αυτό συνδέονται ανόμοιες προτάσεις (Κύρια πρόταση – Δευτερεύουσα Ονοματική Ειδική πρόταση – Δευτερεύουσα Ονοματική Αναφορική πρόταση). Ο συγγραφέας με τη σύνδεση αυτή επιδιώκει να καταστήσει **το ύφος** του κειμένου πιο **σύνθετο** προβάλλοντας την πολυπλοκότητα των αιτιών της αδιαφορίας του σύγχρονου ανθρώπου. Η υποτακτική σύνδεση αποτελεί επίσης **δείγμα υψηλής συγγραφικής δεινότητας**.

A4.⁴ Είδος σύνταξης: Παθητική.

Μετατροπή στην ενεργητική σύνταξη: Έτσι οι τεχνοκράτες (;) λαμβάνουν τις αποφάσεις ερήμην των πολιτών.

Με την ενεργητική σύνταξη δίνεται έμφαση στο πρόσωπο που ενεργεί (δηλαδή στους «τεχνοκράτες»). Ο λόγος γίνεται πιο κατανοητός καθιστώντας το ύφος ζωντανό, άμεσο και προσωπικό.

³ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. του ν. 4094/2020 και της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. του ν.4186/2013 για το σχολικό έτος 2020-2021, 23/9/2020.

⁴ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. του ν. 4094/2020 και της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. του ν.4186/2013 για το σχολικό έτος 2020-2021, 23/9/2020.

3^η Δραστηριότητα

A5.⁵ Κειμενικό είδος: Άρθρο. Απαιτείται τίτλος και επικαιρικός χαρακτήρας.

Ενδεικτικός τίτλος: Προτάσσοντας τη συλλογική ευθύνη!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Σε δημοσιεύματα μερίδας του Τύπου επιρρίπτονται ευθύνες στους πολίτες, οι οποίοι εξαιτίας αμεριμνησίας κι ατομικισμού δεν ακολουθούν πιστά τα προβλεπόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης. Υποστηρίζεται, μεταξύ άλλων, ότι ο σύγχρονος άνθρωπος στην προσπάθειά του αφενός να αντεπεξέλθει σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον κι αφετέρου να αντιμετωπίσει τον άξενο χαρακτήρα των μεγαλουπόλεων, γίνεται αδιάφορος. Οπωσδήποτε αυτή η άποψη δεν είναι ολότελα αβάσιμη. Είναι, όμως, μηδενιστική και προφανώς δεν αφορά το σύνολο των ανθρώπων.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ: Παρακολουθούμε, αντίθετα, ότι ανάμεσά μας υπάρχουν φωτεινά παραδείγματα αλτρουισμού ενώ, όταν προκύπτουν έκτακτες ανάγκες, το κίνημα ανθρωπισμού κι αλληλεγγύης στους αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας αυξάνεται.

1. Καθημερινά συμπολίτες μας εργάζονται αφιλοκερδώς σε συσσίτια που διοργανώνονται από τοπικούς φορείς ή την εκκλησία, ενώ ανάλογες πρωτοβουλίες έρχονται στο φως της δημοσιότητας κι από ιδιωτικούς φορείς μεριμνώντας για την επιβίωση ανθρώπων που βρίσκονται σε συνθήκες ανέχειας.
2. Είδη πρώτης ανάγκης συγκεντρώνονται γρήγορα και μάλιστα σε μεγάλες ποσότητες αποδεικνύοντας την ευαισθησία απέναντι σε πυρόπληκτους ή σεισμόπληκτους. Το γεγονός μάλιστα ότι σε κάποιες περιπτώσεις οι αρμόδιες υπηρεσίες ανακοίνωσαν την αναστολή συγκέντρωσης διάφορων ειδών λόγω πληθώρας προσφορών καθιστά φανερή την ταχύτητα με την οποία στην πλειονότητά τους οι πολίτες έσπευσαν να συνδράμουν.
3. Αναρίθμητα χρηματικά ποσά συγκεντρώνονται με εράνους σε κάθε γωνιά της χώρας, προκειμένου να στηριχθούν παιδιά με σπάνιες νόσους, όταν πρέπει να μεταφερθούν σε νοσοκομεία του εξωτερικού.
4. Με παρόμοιο τρόπο το ενδιαφέρον τους για τους άλλους αποδεικνύουν έμπρακτα άνθρωποι που αποφασίζουν να γίνουν δωρητές οργάνων κι εκείνοι που δεν εγκλωβίζονται στο πένθος τους για την απώλεια του οικείου τους αλλά μεριμνούν για την ζωή συνανθρώπων μας. Δεν είναι λίγοι μάλιστα εκείνοι που είναι εθελοντές αιμοδότες κι είναι επίσης συγκινητική η κινητοποίηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όταν κάποιος χρειάζεται αίμα.

⁵ Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. ΙΕΠ, 17/10/2017.

5. Φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, όπως συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, αθλητικοί αγώνες έχουν μεγάλη απήχηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πολυπληθής συμμετοχή στον ετήσιο αγώνα δρόμου ενάντια στον καρκίνο του μαστού που εκπέμπει ταυτόχρονα μήνυμα αισιοδοξίας κι ανθρωπιάς.
6. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτόν τον δύσκολο χρόνο γιατροί και νοσηλευτικό προσωπικό υπερβαίνουν τις δυνάμεις τους, προκειμένου να προσφέρουν περίθαλψη, ακόμη κι όταν οι συνθήκες δεν είναι κατάλληλες, προασπίζοντας με κάθε τρόπο την ανθρώπινη ζωή.
7. Πολίτες συμπαραστέκονται σε συμπολίτες τους που έχουν αδικηθεί διατρανώνοντας μαζικά την αντίθεσή τους σε φαινόμενα αυθαιρεσίας και βίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Πριν αδικήσουμε τους συναθρώπους μας χαρακτηρίζοντάς τους αδιάφορους, είναι σημαντικό να εστιάσουμε σε πράξεις αλληλεγγύης που γίνονται αυθόρμητα και συνήθως δεν δημοσιοποιούνται. Άλλωστε, η αγάπη κι η ανθρωπιά δεν έχουν ανάγκη επιβράβευσης. Αρκεί το αίσθημα πληρότητας που βιώνουν όσοι πράττουν το αυτονόητο καθήκον τους.

Ο συντάκτης

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ⁶

1^η Δραστηριότητα

B1.⁷ Ο ήρωας από παιδί έμαθε να σιωπά, ώστε να μην ενοχλεί την οικογένειά του. Ως μαθητής διδάχθηκε την αξία της λακωνικότητας, ενώ στην πρώιμη ενηλικίωση ενημερώθηκε πως μόνο οι μεγάλοι έχουν δικαίωμα λόγου. Αργότερα, συνάδελφοι και προϊστάμενοι του υποδεικνύουν ως ενδεδειγμένη στάση τη σιωπή υποτιμώντας την αντίληψή του και ταυτόχρονα η σύζυγος και τα παιδιά του παρεμποδίζουν κάθε απόπειρά του να μιλήσει. Εκπαιδεύεται με αυτόν τον τρόπο διαχρονικά σε έναν άγραφο νόμο σιωπής «καταπίνοντας» τελικά τη γλώσσα του. (Λέξεις 78)

⁶ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. του ν. 4094/2020 και της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. του ν.4186/2013 για το σχολικό έτος 2020-2021, 23/9/2020.

⁷ Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. ΙΕΠ, 17/10/2017.

2^η Δραστηριότητα

B2.⁸ Ο κυρίαρχος αφηγηματικός τρόπος του κειμένου είναι ο **ευθύς λόγος**.

Ενδεικτικά σημεία στα οποία εντοπίζεται:

- -Μην ανακατώνεσαι σε κάθε κουβέντα.
- -Η σιωπή είναι πιο καλή από τη φλυαρία.
- -Κράτα τη γλώσσα σου!...

Ο συγγραφέας, μέσω της παράθεσης σε ευθύ λόγο των προτροπών και των απαγορεύσεων που δεχόταν ο ήρωας της ιστορίας από τον περίγυρό του, επιδιώκει να αποδώσει με τρόπο άμεσο και παραστατικό την πραγματικότητα που βίωνε σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Προσδίδει έτσι αυθορμητισμό και γνησιότητα στο κείμενό του διατηρώντας αμείωτο το αναγνωστικό ενδιαφέρον.

B3.⁹ Τα σχήματα λόγου που εντοπίζονται είναι:

α. «Ο λόγος του μεγάλου, η σιωπή του μικρού!»: **Αντίθεση** (λόγος-σιωπή, μεγάλου-μικρού)

β. « σιωπή είναι χρυσός»: **Μεταφορά**

γ. «Βρε μίλα!...Μίλα!...Μίλα!»: **Επανάληψη**

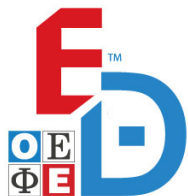
B4.¹⁰ Ο συγγραφέας στο τέλος του κειμένου του διερωτάται: «Αλλά τι θα πούμε, πώς θα μιλήσουμε; Ήού είναι η γλώσσα μας;».

Πρόκειται για ρητορικές ερωτήσεις με τις οποίες επιδιώκει να προβληματίσει τον αναγνώστη σχετικά με τους λόγους που έχουν οδηγήσει τους ανθρώπους στην

⁸ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. του ν. 4094/2020 και της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. του ν.4186/2013 για το σχολικό έτος 2020-2021, 23/9/2020.

⁹ ΛΕΞΙΚΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ των Παρίση Ι. και Παρίση Ν., ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

¹⁰ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. του ν. 4094/2020 και της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. του ν.4186/2013 για το σχολικό έτος 2020-2021, 23/9/2020.

παθητικότητα. Στόχος του είναι, δηλαδή, να τον αφυπνήσει, να τον ευαισθητοποιήσει και να τον παροτρύνει να μιλήσει, ώστε να μη μένει θεατής της ζωής του. Επιπλέον, με την επιλογή αυτή καθιστά τον λόγο ζωντανό και παραστατικό, ενώ το ύφος γίνεται άμεσο και οικείο.

3^η Δραστηριότητα

B5.¹¹ Παρατηρείται συχνά στις μέρες μας πως άνθρωποι εκφέρουν άποψη για ορισμένα θέματα, ακόμα κι αν δεν τους ζητείται, την ίδια στιγμή, όμως, σιωπούν για κρίσιμα ζητήματα. Εξαιτίας του άξενου χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών και του ατομοκεντρικού πνεύματος που τις χαρακτηρίζει, κλείνονται στον μικρόκοσμό τους. Έτσι αποφεύγουν οποιαδήποτε εμπλοκή, ακόμα και με όσα στην πραγματικότητα τούς αφορούν άμεσα, αφενός γιατί συχνά αγνοούν τη σημασία τους, αφετέρου διότι σκεπτόμενοι επιφανειακά θεωρούν πως δεν πλήττονται οι ίδιοι από αυτά. Αντίστοιχη στάση τηρούν και άνθρωποι οι οποίοι διακατέχονται από έμφυτη συστολή, που συχνά συνδυάζεται με έλλειψη αυτοπεποίθησης και αίσθημα ανεπάρκειας. Στην περίπτωσή τους καταβάλλονται από φόβο, όταν καλούνται να τοποθετηθούν υποστηρίζοντας μια άποψη διαφορετική από την κοινωνικά αναμενόμενη, για να μην οδηγηθούν στον στιγματισμό και την απαξίωση από τον περίγυρό τους. Κατά συνέπεια, δεν διεκδικούν αυτονομία δικαιώματα επιδιώκοντας την ασφάλεια που τους παρέχει ο συμβιβασμός. (Λέξεις 141)

¹¹ Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών, ΙΕΠ, 17/10/2017.